

Laidiens: 24.01.2020., Nr. 17
Oficiālās publikācijas Nr.: 2020/17.2

Ministru kabineta noteikumi Nr. 20

Rīgā 2020. gada 7. janvārī (prot. Nr. 1 42. §)

Valdes un padomes locekļu nominēšanas kārtība kapitālsabiedrībās, kurās kapitāla daļas pieder valstij vai atvasinātai publiskai personai

Izdoti saskaņā ar Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta desmito daļu un 37. panta desmito daļu

I. Vispārīgie jautājumi

1. Noteikumi nosaka kārtību, kādā nominē kandidātus valdes un padomes locekļu amatiem kapitālsabiedrībās, kurās valstij kā dalībniekam (akcionāram) un atvasinātai publiskai personai kā dalībniekam (akcionāram) ir tiesības izvirzīt valdes vai padomes locekļus, kā arī kandidātus valdes locekļu amatiem valsts kapitālsabiedrībās un atvasinātās publiskas personas kapitālsabiedrībās, kurās ir izveidota padome, tai skaitā nosaka:

- 1.1. nominācijas komisijas izveidošanas kārtību, sastāvu un nominācijas komisijas locekļiem izvirzāmās prasības;
- 1.2. kārtību, kādā notiek koordinācijas institūcijas sadarbība ar valsts kapitāla daļu turētāju;
- 1.3. minimālās prasības attiecībā uz valdes un padomes locekļu izglītību, valodu prasmi un darba pieredzi;
- 1.4. valdes un padomes locekļiem nepieciešamās kompetences un to novērtēšanas kārtību;
- 1.5. kārtību, kādā dokumentē un publisko informāciju par nominācijas procesa norisi un rezultātiem;
- 1.6. personāla atlases konsultanta pienākumus un ar to izpildi saistīto izdevumu segšanas kārtību.

2. Noteikumu mērķis ir nodrošināt valdes un padomes locekļa nominēšanas procesa atbilstību korporatīvās pārvaldības labās prakses principiem un atklātu, godīgu un profesionālu valdes un padomes locekļu atlasi, kas veicina profesionālas un kompetentas valsts un atvasinātās publiskas personas kapitālsabiedrības pārvaldes institūcijas izveidi.

3. Noteikumi piemērojami valdes un padomes locekļu kandidātu atlasei un novērtēšanai valsts kapitāla daļu un atvasinātās publiskas personas kapitāla daļu pārvaldīšanas gadījumā, kā arī publiskas personas kapitālsabiedrību un atvasinātās publiskas personas kapitālsabiedrības atkarīgajās kapitālsabiedrībās (turpmāk – kapitālsabiedrība).

4. Noteikumus nepiemēro Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma:

- 4.1. 31. panta astotās daļas 1. punktā minētajā gadījumā;

4.2. 31. panta astotās daļas 2. punktā minētajā gadījumā, izņemot šo noteikumu 15.1., 15.2., 15.3. un 15.4. apakšpunktu;

4.3. 37. panta astotās daļas 1. punktā minētajā gadījumā;

4.4. 37. panta astotās daļas 2. punktā minētajā gadījumā, izņemot šo noteikumu 15.1., 15.2., 15.3. un 15.4. apakšpunktu.

5. Nominācijas komisija, ievērojot Publiskas personas kapitāla daļu un kapitālsabiedrību pārvaldības likuma 31. panta ceturtajā daļā vai 37. panta ceturtajā daļā noteiktās prasības, par kapitālsabiedrības padomes vai valdes locekli izvirza personu ar nevainojamu reputāciju, kuras izglītība, kompetence un darba pieredze atbilst attiecīgajam amatam izvirzītajām prasībām.

II. Nominācijas procesa uzsākšana, kandidātiem nepieciešamo kompetenču un profesionālās pieredzes prasību apraksta sagatavošana

6. Kapitāla daļu turētājs un kapitālsabiedrības padome nodrošina, ka valdes un padomes locekļu kandidātu atlases un novērtēšanas process tiek uzsākts laikus. Ja nepieciešams nominēt padomes locekļus publiskas personas kapitālsabiedrības atkarīgajā kapitālsabiedrībā, šajos noteikumos minētos kapitāla daļu turētāja pienākumus veic publiskas personas attiecīgās kapitālsabiedrības valde. Ja nepieciešams nominēt valdes locekļus publiskas personas kapitālsabiedrības atkarīgajā kapitālsabiedrībā, šajos noteikumos minētos kapitālsabiedrības padomes pienākumus veic publiskas personas kapitālsabiedrības atkarīgās kapitālsabiedrības padome (ja tāda ir izveidota) vai publiskas personas attiecīgās kapitālsabiedrības valde. Valsts kapitālsabiedrību padomes locekļu nominācijas gadījumā koordinācijas institūcija sadarbībā ar valsts kapitāla daļu turētāju organizē nominācijas procesu un vada nominācijas komisiju.

7. Ja ir nepieciešams kandidāts ievēlēšanai valdes vai padomes locekļa amatā, kapitāla daļu turētājs vai padome pieņem lēmumu uzsākt kandidātu nominācijas procesu, izņemot gadījumu, ja pēc valdes vai padomes locekļu darba rezultātu izvērtējuma kapitāla daļu turētājs vai padome pieņem lēmumu virzīt padomes vai valdes locekli uz nākamo pilnvaru termiņu.

8. Kapitāla daļu turētājs izstrādā padomes un valdes locekļu kandidātiem (ja kapitālsabiedrībā nav izveidota padome), bet padome – valdes locekļu kandidātiem izvirzāmās prasības, ietverot nepieciešamās kompetences un profesionālo pieredzi, kā arī sagatavo informāciju par situāciju kapitālsabiedrībā, tās stratēģiju (kopsavilkumu), mērķiem un izaicinājumiem, informāciju par personāla atlases konsultanta iesaistes apjomu un uzdevumiem un iesniedz to nominācijas komisijai.

9. Pirms padomes locekļu nominācijas komisijas izveidošanas prasības, kas izvirzāmas padomes locekļu kandidātiem, kā arī informāciju par personāla atlases konsultanta iesaistes apjomu un uzdevumiem un potenciālo nominācijas komisijas sastāvu valsts kapitāla daļu turētājs nosūta saskaņošanai koordinācijas institūcijai.

III. Nominācijas komisijas izveidošana, sastāvs un nominācijas komisijas locekļiem izvirzāmās prasības

10. Kapitālsabiedrību valdes un padomes locekļu kandidātu atlasei un novērtēšanai izveido nominācijas komisiju. Nominācijas komisijā iekļauj kapitāla daļu turētāja vai kapitālsabiedrību padomes izvirzītos pārstāvjus, koordinācijas institūcijas izvirzīto pārstāvi un neatkarīgos ekspertus ar balsstiesībām. Lai nodrošinātu atbilstības novērtēšanas procesa caurskatāmību, nominācijas komisijā var iekļaut novērotājus ar padomdevēja tiesībām.

Kapitāla daļu turētājs un kapitālsabiedrības padome ir tiesīga izveidot pastāvīgu nominācijas komisiju valdes un padomes locekļu kandidātu atlases un novērtēšanas procesa nodrošināšanai.

11. Valsts kapitālsabiedrību padomes locekļu nominācijas gadījumā kapitāla daļu turētājs izveido nominācijas komisiju, kurā ar balsstiesībām iekļauj valsts kapitāla daļu turētāja izvirzītos pārstāvjus, koordinācijas institūcijas pārstāvi (nominācijas komisijas vadītājs) un neatkarīgos ekspertus ar balsstiesībām. Lai nodrošinātu kandidātu atbilstības novērtēšanas procesa caurskatāmību, nominācijas komisijas sastāvā var iekļaut novērotājus ar padomdevēja tiesībām.

12. Darbam nominācijas komisijas sastāvā iekļauj personas, kuru zināšanas un profesionālā pieredze ir atbilstoša, lai padziļināti definētu konkrētajā gadījumā kandidātu novērtēšanai nepieciešamos profesionalitātes un kompetenču kritērijus, kā arī tos izmantotu kandidātu zināšanu un kompetenču novērtēšanai.

13. Nominācijas komisijas sastāvā iekļauj personas, kurām ir pieredze vismaz vienā no šādām jomām:

13.1. personāla vadība, atlase un kompetenču novērtēšana;

13.2. kapitālsabiedrību pārvaldība;

13.3. pieredze nozarē, kurā kapitālsabiedrība veic komercdarbību.

14. Par neatkarīgu ekspertu vai novērotāju var būt persona, kura nav pakļauta kapitāla daļu turētāja, koordinācijas institūcijas vai kapitālsabiedrības padomes norādījumiem Valsts pārvaldes iekārtas likuma un Komerclikuma izpratnē un kura padomdevēja funkcijas veic neitrāli un neatkarīgi, ievērojot šo noteikumu 30.1. vai 30.2. apakšpunktā minētos nosacījumus.

IV. Minimālās prasības attiecībā uz valdes un padomes locekļu izglītību, valodu prasmi un darba pieredzi

15. Valdes vai padomes locekļu kandidātiem izvirzāmās minimālās prasības:

15.1. valsts valodas un vismaz vienas Eiropas Savienības oficiālās valodas zināšanas valdes vai padomes locekļa uzdevumu profesionālai izpildei nepieciešamā apjomā;

15.2. augstākā izglītība, kas nodrošina nepieciešamo zināšanu un kompetenču kopumu, lai profesionāli pildītu valdes vai padomes locekļa uzdevumus konkrētajā amatā kapitālsabiedrībā;

15.3. darba pieredze, kas nodrošina nepieciešamo iemaņu kopumu, lai profesionāli pildītu valdes vai padomes locekļa uzdevumus konkrētajā amatā kapitālsabiedrībā;

15.4. nevainojama reputācija;

15.5. citas būtiskas profesionālās iemaņas un zināšanas atbilstoši konkrētās kapitālsabiedrības darbības un valdes vai padomes locekļu atbildības jomai.

16. Valdes vai padomes locekļa kandidāts ir uzskatāms par personu ar nevainojamu reputāciju, ja nav pierādījumu, kas liecinātu par pretējo, un nav iemesla pamatotām šaubām par personas nevainojamu reputāciju. Izvērtējot valdes vai padomes locekļa kandidāta reputāciju, ņem vērā kapitāla daļu turētāja vai padomes, kā arī nominācijas komisijas rīcībā esošo informāciju, kas ir pieejama novērtējuma veikšanai.

17. Šo noteikumu 15.1. apakšpunktā minēto prasību par valsts valodas pārvaldīšanu piemēro tiktāl, ciktāl ārējos normatīvajos aktos nav noteikts citādi.

V. Valdes un padomes locekļiem nepieciešamās kompetences un to novērtēšanas kārtība

18. Kapitāla daļu turētājs vai padome nosaka valdes vai padomes locekļu kandidātiem vismaz četras kompetences, kas ir nepieciešamas amata pildīšanai:

18.1. darbinieku motivēšana un attīstīšana;

18.2. pozitīvu attiecību veidošana un uzturēšana;

18.3. komandas vadīšana;

18.4. orientācija uz attīstību;

18.5. stratēģiskais redzējums;

18.6. plānošana un organizēšana;

18.7. lēmumu pieņemšana un atbildība;

18.8. orientācija uz rezultātu sasniegšanu;

18.9. pārmaiņu vadīšana;

18.10. citas būtiskas kompetences, kuras izvirza kapitāla daļu turētājs vai padome, tās definējot saistībā ar vakanto amatu.

19. Nominācijas komisija izvirza būtiskākos vērtēšanas kritērijus katrai kompetencei un nosaka iespējamo novērtējumu.

20. Visiem pretendentiem vērtē vienādas kompetences, izmantojot vienādas kompetenču novērtēšanas metodes. Novērtēšanas kritērijos nosaka, kuras divas kompetences (vai vairāk) ir uzskatāmas par būtiskajām kompetencēm konkrētajam amatam.

21. Kandidātu kompetences novērtē intervijas veidā vai izmantojot citu – atbilstošāku – kompetenču novērtēšanas metodi. To var veikt personāla atlases konsultants vai nominācijas komisija. Personāla atlases konsultants sagatavo kompetenču novērtēšanas rezultātus un iesniedz nominācijas komisijai.

22. Nominācijas komisija, ņemot vērā arī personāla atlases konsultanta iesniegtos kompetenču novērtēšanas rezultātus, novērtē katra kandidāta kompetences ar atbilstošu vērtējumu, norādot to kandidātu atbilstības vērtēšanas veidlapā.

VI. Valdes un padomes locekļu kandidātu novērtēšanas kārtība

23. Nominācijas komisija izstrādā un apstiprina nolikumu, kurā ietver nominācijas procesa organizatoriskos jautājumus, definē kandidātu vērtēšanas kritērijus, reputācijas izvērtēšanas un kandidātu novērtēšanas kārtību.

24. Par šo noteikumu 15.1., 15.2., 15.3. un 15.5. apakšpunktā un 18. punktā minēto kritēriju detalizētu definēšanu, pamatojoties uz kapitāla daļu turētāja vai kapitālsabiedrības padomes sagatavotu valdes vai padomes loceklim nepieciešamo kompetenču un profesionālās pieredzes prasību aprakstu, ir atbildīga nominācijas komisija.

25. Nominācijas komisija, definējot kritērijus un novērtējot kandidāta atbilstību tiem, attiecībā uz valdes locekļu amata kandidātiem ievēro šo noteikumu 1. pielikumā minētās prasības, bet attiecībā uz padomes locekļu amata kandidātiem – šo noteikumu 2. pielikumā minētās prasības.

26. Atbilstoši kandidātam definētajiem kritērijiem nominācijas komisija izvēlas un nolikumā iekļauj metodes, kuras vispilnīgāk atklāj kandidāta atbilstību definētajiem kritērijiem, un nosaka informācijas apjomu un dokumentus, kas kandidātiem jāiesniedz. Pēc kritēriju definēšanas un pārbaucēju metožu izvēles nominācijas komisija pieņem lēmumu, cik kārtās tiks veikta kandidātu atlase, kādas profesionālās prasmes, kompetences un informācija katrā no kārtām tiks izvērtēta, kāds būs katra kritērija punktu skaits un vērtējums.

27. Sagatavojot vērtēšanas kritērijus un vērtējot kandidātus kapitālsabiedrību padomes locekļa amatam, padomes sastāvā ir jābūt vismaz pa vienam speciālistam ar profesionālo pieredzi un zināšanām katrā jomā, kas nepieciešama padomes funkciju īstenošanai. Speciālists var būt kompetents vienā vai vairākās jomās, bet kopā kapitālsabiedrības padomes locekļiem jāpārzina šādas jomas:

27.1. finanšu jautājumi un audits;

27.2. risku vadība un iekšējās kontroles sistēma;

27.3. stratēģijas izstrāde un īstenošana;

27.4. izpratne un zināšanas par jomu, kurā kapitālsabiedrība darbojas;

27.5. korporatīvā pārvaldība;

27.6. uzņēmumu un komandas vadība;

27.7. iesaistīto pušu vadība.

28. Lai nepamatoti nesašaurinātu potenciālo kandidātu loku, nominācijas komisija nodrošina definēto un sludinājumā par vakantajiem amatiem iekļauto prasību samērīgumu.

29. Pēc nominācijas komisijas nolikuma, tai skaitā kandidāta vērtēšanas kritēriju, apstiprināšanas kapitāla daļu turētājs vai padome izsludina publisku kandidātu pieteikšanās procedūru uz vakanto valdes vai padomes locekļa amatu, nominācijas komisijas apstiprināto sludinājumu uz vakantajiem amatiem publicējot Nodarbinātības valsts aģentūras vakanču datubāzē, kapitāla daļu turētāja, kapitālsabiedrības tīmekļvietnē un – valsts kapitālsabiedrību padomes un valdes locekļu atlases gadījumos – koordinācijas institūcijas tīmekļvietnē. Sludinājumu var publicēt arī citās tīmekļvietnēs, ja par to lēmusi nominācijas komisija.

30. Pirms uzsākta kandidātu atbilstības novērtēšana:

30.1. nominācijas komisijas loceklis paraksta apliecinājumu (3. pielikums). Ja nominācijas komisijas loceklis konstatē, ka nevar nodrošināt apliecinājumā noteikto prasību izpildi attiecībā uz kādu no kandidātiem, tad to norāda apliecinājumā un atstata sevi no attiecīgā kandidāta vērtēšanas;

30.2. nominācijas procesā iesaistītās personas (novērotāji, nominācijas komisijas sekretārs un nominācijas komisijā pieaicinātie) paraksta apliecinājumu (4. pielikums).

31. Nominācijas komisija apkopo kandidātu atbilstības novērtēšanas rezultātus katrā kārtā un aizpilda kandidātu atbilstības vērtēšanas veidlapu. Katra kandidāta vidējo vērtējumu aprēķina, balstoties uz attiecīgajā nominācijas kārtā piedalījušos nominācijas komisijas locekļu vērtējumu. Kandidāta novērtējumu veido notikušo kārtu vidējo novērtējumu summa (5. pielikums).

32. Nominācijas komisija lēmumus pieņem, pamatojoties uz kandidātu vērtējumu atbilstoši definētajiem kandidātu novērtēšanas kritērijiem katrā kārtā.

33. Kandidātu novērtējumu katrā kārtā nominācijas komisija veic klātienē nominācijas komisijas sēdē.